POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

VEČERNIK

Leto XIII. Štev. 234

TELEFON UREDNIŠTVA: 25—67
UPRAVE: 25—67 in 28—67
POSLOVALNICA CELJE. Prešernova 3. tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, četrtek 12. oktobra 1939

NAROČNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din, dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena din 1·—

Razčiščevanje mednarodnega položaja

Nemška prizadevanja za odločitev Italije — Italijanski pogledi na aktualne probleme — Ugibanja o vsebini Chamberlainove izjave — Vznemirjenost zaradi Finske — Nameni sovjetske Rusije na Baltu

Nova nemška akcija v Italiji

NOVA NEMŠKA AKCIJA V ITALIJI

LONDON, 12. oktobra. Reuter poroča iz Rima, da je prispel v Italijo nemški vrhovni policijski šef Himmler in bo ostal tam dva dni. Kakor je bilo mogoče izvedeti, je njegov prihod v zvezi s posebno misijo, ki mu jo je poveril sam Hitler. Zdi se, da naj bi Himmler pripravil sestanek med Hitlerjem in Mussolinijem ali vsaj Göringom in Mussolinijem. Ta sestanek bi pomenil pripravo za posredovanje Italije za sklenitev miru med Nemčijo in zahodnima demokracijama, ako pa bi se dokončno izkazalo, da je vsako tako posredovanje nemogoče in brezuspešno, bi želela Nemčija, da se dokončno razčisti vprašanje zadržanja Italije nasproti bodočim vojnim in političnim dogodkom.

Italija pred Chamberlainovo izjavo

RIM, 12. oktobra. Italijanski listi poročajo iz Londona, da ni pokopano še vse upanje, da ne bo Chamberlain v svojem današnjem govoru pustil možnosti za nadaljevanje mirovne akcije. Chamberlain bo govoril sicer odločno, vendar se zdi, da bo nazadnje stavil konkretne predloge, na podlagi katerih bi bili Anglija in Francija pripravljeni skleniti mir. V zvezi s tem se potrjujejo vesti, da bo te dni odpotoval v London novi italijanski veleposlanik Bastianini, katerega odhod je bil že dvakrat odgoden. Bastianini bi moral po splošnem prepričanju sporočiti angleški vladi stališče italijanske do eventualnega sklicanja mednarodne konference, na kateri naj bi se razpravljalo o vseh spornih evropskih vprašanjih še preden se evropska vojna razdivja v vsej svoji strahoti. To nalogo pa bo Bastianini izvršil lahko samo v primeru, ako bo Chamberlain v svojem govoru pustil za tako akcijo odprta vrata. Vendar se tu naglaša, da predlogi Italije v tem smislu nikakor ne bi bili identični s predlogi Nemčije in tudi ne bi pomenili nikako italijansko posredovanje s pooblastilom Nemčije, ampak bi predstavljali popolnoma lastno italijansko gledanje na položaj.

Iskrenost italijanske nevtralnosti

BERN, 12. oktobra. Tukajšnji »Der Bunde« poroča iz Rima, da sedaj ni več mogoče dvomiti v iskrenost italijanske nevtralnosti. V Rimu je sedaj mogoče dobiti utis, da postopno prodiranje Nemčije in sovjetske Rusije na evropskem vzhodu ni v skladu z italijanskimi interesi. Formalno je doslej znan med Nemčijo in Rusijo le prijateljski pakt. Rezervirano do nadaljnjih akcij — ako zahodni sojevniki ne bosta sklenili miru — se pa poimači tu tako, da ni z italijanske strani izključeno sklepanje nove vojne zveze, ni pa nobenega dvoma, v kakšnem smislu bi se taka vojna zveza sklenila in kakšni bi bili njeni nameni. Ako je turški zunanji minister Saradžoglu dal Moskvi zagotovilo, da bodo ostale Dardanele zaprte za prehod vseh bojnih ladij, s čimer bi postalo Črno morje popolnoma sovjetsko vplivno področje, bi tudi za Italijo nastal popolnoma nov položaj. Italija si želi nevtralen jugovzhod, ne pa takega, ki bi bil izročen hegemonističnim vplivom Nemčije in Rusije. Medtem ko je italijanska nevtralnost postala v zadnjih dneh trdna, se je pa čuječnost na vse strani še povečala.

Kaj bo povedal Chamberlain?

LONDON, 12. oktobra. »Times« poročajo, da je angleška vlada do vseh podrobnosti preučila Hitlerjev govor in njegove predloge in je bil šele na temelju tako dobljenih sklepov sestavljen koncept govora ministrskega predsednika Chamberlaina, ki ga bo imel danes v spodnji zbornici. List meni, da bo Chamberlain sicer odgovoril Hitlerju z »ne«, bo pa obenem obrazložil zavezniške vojne cilje, ki bi mogli tvoriti podlago za sklenitev premirja in miru.

Nemško-ruska razmejitvena pogajanja

MOSKVA, 12. oktobra. V zunanjem ministrstvu sta se včeraj prvič sešli nemška in sovjetska komisija za dokončno razmejitev med Nemčijo in sovjetsko Rusijo na bivšem Poljskem. Komisiji sta sestavljeni iz zastopnikov zunanjih ministrstev in notranjih ministrstev in vojske.

VARNOST PLOVBE NA OCEANU

NEW YORK, 12. okt. Stefani. Danes sta nemoteno prispela v tukajšnje pristanišče italijanska motorna ladja »Saturnia« in prekooceanski parnik »Ironquois«. Tega so spremljali štirje rušilci in ena obrežna patruljna ladja.

KAVKAZ JE MIREN?

RIM, 12. okt. Stefani zanika vesti, ki so se pripisovale tej agenciji, češ da je ona poročala o koncentraciji ruskih čet na Kavkazu.

Amerika želi jasnih ciljev

WASHINGTON, 12. oktobra. Havas. Ob priliki sprejema časnikarjev je predsednik Roosevelt odklonil vsako misel na posredovanje v evropskem sporu. Izjavil je, da ni bila storjena v tem pogledu z nobene strani še nobena pobuda in niti ni bil sondiran teren.

WASHINGTON, 12. oktobra. V krogih ameriške vlade žele s strani Anglije in Francije odkritega odgovora na zadnji Hitlerjev govor pred državnim zborom, da bi tako končno spoznali vojne cilje zaveznikov. Od postavitve in objave teh ciljev bo v veliki meri odvisno, kakšno pot si bodo v bodoče izbrale Zedinjene države Severne Amerike, ali bodo priskočile na pomoč, ali bodo ostale strogo nevtralne. Poznanje teh ciljev je tudi zelo važno za samo debato o nevtralnostnem zakonu in za njen izid.

Angleška zaskrbljenost zaradi Rusije

LONDON, 12. oktobra. Dopisnik italijanskega dnevnika »Piccolo« poroča svojemu listu, da vzbuja položaj na Baltu v Londonu veliko zaskrbljenost. Vestem o zbiranju sovjetskih čet na meji Finske in na Kavkazu posvečajo londonski listi dosti več pozornosti, kakor pa poročilom z bojišč. Sovjetski pritisk na Finsko se presoja tako, da ima sovjetska Rusija namen osvojiti popolnoma ves ta del Evrope in na ta način uničiti vso angleško trgovino na Baltu. Še večje vznemirjenje pa povzročajo poročila o koncentraciji rdečih čet na Kavkazu, kar da sklepati, da pripravlja sovjetska Rusija pritisk tudi na Iran in Irak, ki bi se občutil vse do mej Indije. Rusija bi s tem hotela ogroziti zlasti tiste angleške postojanke, kjer so največji izvirki nafte. Zaradi tega se zdi, da pričenjajo presojati Angleži boljševiško nevarnost kot nevarnejšo od nemške.

Dodatni sporazum z Estonijo

TALLIN, 12. okt. Reuter. Sinoči je bil objavljen dodatek k sporazumu med Rusijo in Estonsko o razmeščanju ruskih čet na estonskem ozemlju. Te čete bodo nastanjene na otokih Huumaa (Dagö) in Saaremaa (Ösel) kakor tudi ob Baltu na nekih obrežnih točkah in v mestu Haapsalu ter v njegovem okolišu tja do obale. Posebna letališča za rusko letalstvo bodo zgrajena v Kusiku in Ketni, 38 milj južno od Tallina. V sam Tallin ruske čete ne bodo prišle. Za gradbena dela na pomorskih in letalskih oporiščih bodo zaposleni estonski delavci in uporabljeno estonsko gradivo.

Moč zavezniških vojsk in letalstva

LONDON, 12. okt. Vojni minister Hore-Belisha je izjavil, da je sedaj že 158.000 Angležev v Franciji ter 20.000 prevoznih sredstev, tankov in podobnega materiala. Danes je v Franciji samo 20% celokupne angleške vojske, dočim je je bilo l. 1914. že 60%. V kratkem bo angleška vojska štela 1 milijon mož.

PARIZ, 12. okt. Havas. Minister za letalstvo Guy la Chambre je podal zadevnemu odboru senata vse zahtevane informacije. V svojem poročilu je minister opisal podrobnosti o operacijah v zraku v teku prvega meseca vojne, katerih izvrstni uspehi popolnoma opravičujejo zaupanje, stavljeno v francoske pilote. V vseh bojih, često proti močnejšemu sovražniku, so francoski piloti lovskih letal bili zmagoviti. Francoski izvidniki so izvršili svoje naloge bilo podnevi bilo ponoč, velikokrat tudi več sto kilometrov daleč izza sovražnikovih črt.

OPUŠČENA PROSLAVA PREMIRJA

LONDON, 12. okt. Kralj Jurij je izjavil, da zaradi sedanjih sovražnosti ne bo običajne ceremonije na dvoru 11. novembra, na dan premirja v svetovni vojni.

Sovjetske pogodbe z baltskimi državami so le komedija

Senzacionalne napovedi švedskega tiska — Vojaški okupaciji Estonske, Letonske in Litve bo sledila postopna boljševizacija in nato formalna aneksija

STOCKHOLM, 12. oktobra. Tukajšnji listi poročajo iz baltskih držav, da je sedanje sklepanje pogodb sovjetske Rusije z Estonsko, Letonsko in Litvansko v resnici le komedija, ki naj bi pred svetom zakrila resnico, ki je mnogo bolj preprosta. Dejansko gre za okupacijo teh doslej samostojnih republik, kateri bo po vseh znakih sodeč prav kmalu sledila tudi aneksija. Od trenutka vkorakanja sovjetskih čet v baltske države o njihovi samostojnosti ali o svobodi ni več mogoče govoriti. V pogodbah, ki so jih sklenile s sovjeti, je sicer zapisano, da se sovjeti v njihove notranje zadeve ne bodo vtikali, dejansko se je pa na Estonskem že prvi dan po prihodu rdeče vojske pokazalo, da dosedanji režim ne bo več mogoč. Zato je morala estonska vlada tudi takoj odstopiti. Sovjetski načrt je ta: sovjetske čete bodo s svojo navzočnostjo zaščitnik komunistične akcije in njena vojaška pomoč. Pričakovati je treba, da bodo že v doglednem času sestavljene tako na Estonskem kakor na Letonskem in Litvanskem komunistične vlade. Nato bo sledila formalna priključitev vseh treh držav v zvezo ruskih sovjetskih republik, to se pravi aneksija. To pa je bil tudi od vsega začetka cilj Moskve, ne pa iskanje kakih pomorskih in letalskih oporišč, o katerih nihče ne bi mogel povedati, čemu naj bi služile. Poleg vseh mogočih oblik zasužnjavanja malih evropskih narodov smo sedaj doživeli na Baltu še najnovejšo, ki je tipično boljševiška.

PARIZ, 12. oktobra. »Journal des Debats« piše, da se je ruski boljševizem sedaj izbubil kot navaden imperializem, kateremu je komunistična ideologija le sredstvo za dosego ciljev. Kdor še veruje, da gre za druge namene, je naivnež, ki mu ni mogoče pomagati. V ostalem pa so trockisti že davno povedali, da sedanja Stalinova Rusija sploh ni nič več drugega kakor imperialistična velesila ki se od carske razločuje samo po tem, da se skriva za »višje ideale«, katere pa je dejansko že davno sama izdala

Finska pred usodno odločitvijo

Danes prvi stik med zastopniki Finske in Rusije v Moskvi - Finske priprave za obrambo in apel na Ameriko

MOSKVA, 12. oktobra. Finska **delegacija pod vodstvom poslanika Pasikivija je prispela semkaj včeraj in se bo danes prvič sešla z zastopniki sovjetske vlade. Ker delegacija nima pooblastil za pogajanja, se pričakuje, da bo po sprejetih ruskih predlogih takoj spet odpotovala v Helsinke.**

HELSINKI, 12. oktobra. **Danes bo imel finski zunanji minister po radiu govor, ki bo naslovljen na Zedinjene države Severne Amerike. Pričakuje se, da bo Finska zaprosila Ameriko za pomoč pred napadom s strani sovjetske Rusije.**

NEW YORK, 12. oktobra. V tukajšnjih vladnih krogih izjavljajo, da so Zedinjene države pripravljene v primeru potrebe posredovati za ohranitev miru na Baltu. Vlada je prejela poročila iz Norveške, Švedske in Danske, da so tudi te države pripravljene posredovati v istem cilju. Washingtonska vlada pa bo počakala vsekakor na razvoj pogajanj med Finsko in sovjetsko Rusijo.

PARIZ, 12. okt. V tukajšnjih političnih krogih z veliko napetostjo zasledujejo potek finsko-ruskih odnošajev. Sodijo, **da bo Rusija na vsak način razširila svoj** vpliv iz baltskih držav tudi na Finsko. V **Moskvi sicer izjavljajo, da nimajo glede na Finsko nobenih teritorialnih zahtev, mnenja pa so, da se mora Finska orientirati v korist ruskih zunanjepolitičnih interesov, ki velevajo, da je vse področje vzhodnega dela Baltskega morja zaščiteno pred kakršnim koli neruskim vmešavanjem od zunaj. Pričakovati je, da bodo stavili v Moskvi Finski prav takšno pogodbo obojestranske zaščite v paktu, ki bi predvsem zagotovil možnost Rusije obvladati Aalandsko otočje in nekatere obalne baze južne Finske.** Rusija je pripravljena, zaščititi nedotakljivost finske samostojnosti, mora si pa biti na jasnem glede mednarodnega zadržanja sosede, ki edina še drži pozicije pred vhodom v Finski zaliv. Pritisk ruskih čet na finsko mejo je sprožil ne samo v Finski, temveč tudi v sosedni Švedski val vznemirjenja.

HELSINKI, 12. oktobra. United Press. Finska je trdno pripravljena braniti svojo nevtralnost in neodvisnost. Mornarica je koncentrirana v Abu. Evakuacija je v teku. Tudi diplomatski zastopniki se pripravljajo na odhod iz prestolnice. Njihove družine že odhajajo na Švedsko.

STOCKHOLM, 12. okt. Reuter. Zaradi težkega položaja, v katerem je trenutno Finska, se je vlada odločila, da prostovoljno izprazni del prestolnice. Četrtina prebivalstva je zapustila Helsinki včeraj, druga četrtina ji sledi danes. Finci bodo izpraznili tudi druga večja mesta, tako Viipuri, Tampere in Turku.

HELSINKI, 12. okt. Finske priprave za eventuani spopad z Rusijo so gotove. Helsinki so že popolnoma evakuirani, včeraj je odšlo zadnjih 20.000 otrok iz mesta. Panike ni videti. Mobiliziranih je 100.000 vojakov. Pripravljene so tudi vse protitankovske obrambe. Dvajset ruskih letal je preletelo finsko ozemlje.

BERN, 12. okt. Havas. Kakor poroča »Zürcher Zeitung« iz Stockholma, je včeraj prispel tja prvi parnik z evakuiranimi ljudmi iz Finske. Med štiri sto potniki je 150 otrok v spremstvu mater. Med Finsko in Švedsko je pomorski promet zdaj pomnožen v svrho prevažanja evakuirancev iz Finske.

WASHINGTON, 12. okt. Vesti, da bodo Zedinjene države intervenirale v Rusiji v prilog Finske, se ne potrjujejo?

Nemški bataljoni smrti

PARIZ, 12. oktobra. Sinočnje vojno poročilo pravi, **da je aktivnost nemških patrulj večja, a tudi aktivnost artilerije. Nemške patrulje štejejo do 150 mož. Francozi so zajeli nemško letalo znamke »Messerschmidt«, ki se je moralo zasilno spustiti za Maginotovo črto.**

PARIZ, 12. oktobra. Francosko vrhovno poveljstvo javlja: **Aktivnost sovražnih patrulj se nadaljuje, posebno živahna postaja med Mozelo in Saaro. Iz obeh front se čuje močan artilerijski ogenj.**

PARIZ, 12. okt. **Vojno poročilo od davi pravi, da so bile v teku noči sovražne edinice na vsej fronti aktivne. Neuradno** javljajo, **da se nemškim patruljam ni posrečilo ujeti še niti enega francoskega vojaka.**

LONDON, 12. oktobra. S fronte na francosko-nemški meji poročajo zanimive podrobnosti o aktivnosti nemških patrulj. Izve se, da so poslali Nemci v prve vrste tako imenovane **»bataljone smrti«, ki so opremljeni z avtomatičnim orožjem in ročnimi granatami.** Glavni namen teh bataljonov je loviti francoske ujetnike, da bi potem od njih dobili potrebne informacije za svoje bojne cilje. Razen tega privažajo Nemci na zahodno bojišče vedno večje množine topov, zlasti težkih, ki so že pričeli koncentrično obstrejevati francoske položaje.

Bitka nad Severnim morjem

LONDON, 12. oktobra. **Podrobnosti nemškega letalskega napada na angleško križarko so sedaj znane. Napad je trajal pet ur, nemška letala so vrgla okoli 100 bomb, ki pa nobena ni zadela angleške ladje.**

BERLIN, 12. oktobra. DNB prinaša poročilo o operacijah nemške vojne mornarice na Severnem morju in pravi, da nemško brodovje 9. oktobra ni prišlo v spopad s sovražnikovim brodovjem, pač pa je na obvestilo nemških izvidniških letal, ki so opaziła sovražnikovo brodovje zahodno od norveškega meridionala, poletelo tjkaj več letalskih eskadrilj, ba bombardirajo angleške ladje. Nedaleč od Shetlandskega otoka so nemški letalci naleteli na angleške vojne edinice in jih napadli. Kljub strahovitemu ognju angleških topov so njihove bombe zadele cilj, o čemer sta pričali dve močni eksploziji in tudi požari. Nato so se nemška letala vrnila na svoje postojanke. Na srečo so pretrpela samo malenkostne izgube. Od štirih letal sta bili dve primorani se spustiti na nevtralna tla.

Prvi sklepi nove poljske vlade

PARIZ, 12. okt. Pod predsedovanjem generala Sykorskega, predsednika vlade, je imel včeraj poljski ministrski svet svojo prvo sejo. Da se pozabijo vsi dosedanji prepiri in omogoči ustvaritev popolne poljske narodne skupnosti, je ministrski svet sprejel od Sykorskega predloženi zakon, s katerim se vračajo vse pravice bivšim političnim jetnikom, med katerimi je več bivših narodnih poslancev. Predsednik poljske republike Raczkiewicz je ta zakon že tudi podpisal. Na koncu seje je ministrski svet še poslušal ekspoze poljskega zunanjega ministra pred njegovim odhodom v London. Ministrski svet je slednjič sklenil tudi neke ukrepe glede na poljsko trgovsko mornarico, katere skoraj vse edinice stoje vladi na razpolago.

LONDON, 12. okt. Novi poljski zunanji minister Zaleski je obiskal lorda Halifaxa. Poljska vlada v Parizu je vrnila državljanske pravice vsem političnim obsojencem, razen 6 poslancem.

Romunska načela za mir

BUKAREŠTA, 12. okt. Rador. List »Timpul« razmotriva zadnje govore Hitlerja in Daladierja in pravi, da mora trajna rešitev obstoječih mednarodnih problemov upoštevati načelo gospodarske organizacije, ki ga je poudaril Hitler, in načelo pravice, ki ga je poudaril Daladier. Vsi narodi želijo mir, toda mir je odvisen od trajnega in pravičnega temelja, ki bo močnejši od tega, kar je zasnovano na sili. Romunija pričakuje s polnim upanjem ustvaritev takega odrešilnega medsebojnega razumevanja.

RUSKO-ANGLEŠKO TRGOVANJE

LONDON, 12. okt. Med ruskimi in angleškimi predstavniki je bil sklenjen sporazum o izmenjavi ruskega lesa za angleški kavčuk. Rusi so blago že pripravili v severnomorskih pristaniščih.

Borza. Curih, 12. okt. Devize: Pariz 10.1750, London 17.96, Newyork 445.50, Bruselj 74.50, Milan 22.50, Amsterdam 236.62, Berlin 177.50, Stockholm 106.15, Oslo 101.15, Kopenhagen 86, Buenos Aires 105.

Hoover za Poljsko

NEW YORK, 12. okt. Reuter. **Bivši ameriški prezident Herbert Hoover je na proslavi poljskih bojevnikov dejal: »Poljska bo nekega dne znova vstala«.**

RAZMESTITEV SOVJETSKIH ČET PO ESTONIJI

TALLIN, 12. oktobra. Tass javlja, da se delo mešane komisije za izvedbo medsebojnega sporazuma z uspehom nadaljuje. Včeraj je bil podpisan protokol o razmestitvi sovjetskih čet po Estoniji in v pomorskih oporiščih.

RUSKE BOJNE LADJE V TALLINU

TALLIN, 12. okt. V pristanišče so danes prispele tri ruske križarke in izstrelile v pozdrav 21 strelov. Estonske obalne baterije so pozdrav vrnile.

ŠVEDSKA SKRB ZA VARNOST

STOCKHOLM, 12. okt. Havas. Minister za državno obrambo je v parlamentu na interpelacijo nekega poslanca izjavil, da ostane pri že sklenjeni zgraditvi dveh novih oklopnjač v svrho obrambe švedskega obrežja. Vendar krediti 37 milijonov kron, ki so preračunani za vsako oklopnjačo, najbrže ne bodo zadostovali.

ZA NEVTRALNOST ŠVICARSKEGA JAVNEGA MNENJA

BERN, 12. okt. Švicarsko vojaško poveljstvo je vsem častnikom in vojakom naložilo, civilnemu prebivalstvu pa priporočilo, naj se ogibajo javnega izražanja svojega mnenja o tujih državnih poglavarjih in narodih.

ZAPLENJEN KOMUNISTIČNI LIST V ŠVICI

BERN, 12. okt. Komunistično glasilo »Freiheit«, ki je prineslo neki članek, prejet od neke sovjetske agencije, je vojaški poveljnik Basla dal zapleniti.

TUDI KITAJCI DEMANTIRAJO

LONDON, 12. oktobra. Kitajski poslanik v Londonu je zanikal vesti o vkorakanju ruskih čet v Kitajski Turkestan.

Anglija ne prizna odstopa Vilne Litvi

LONDON, 12. okt. **Angleška vlada je obvestila litvansko vlado, da ne more pristati na nobeno delitev Poljske ter tudi ne na odstop Vilne Litvi.**

MOSKVA, 12. oktobra. Havas. Sinoči je bila prirejena v Kremlju poslovilna večerja na čast litvanskemu zunanjemu ministru Urbsisu in drugim članom delegacije. Večerje so se udeležili Stalin, Molotov, Potemkin, Lozovski, Vorošilov in drugi sovjetski imenitniki.

Pomen kolonij za Anglijo

LONDON, 12. okt. Reuter. Govoreč o pomenu kolonij za Veliko Britanijo, je minister Malcolm Macdonald izjavil, da imajo Angleži z bogastvom petroleja, zlata, cinka, bakra in drugih plemenitih kovin v kolonijah velike nade na uspeh. Njim je končna zmaga zagotovljena, pa naj bi trajala vojna še dalje časa. Kolonije so veliki arzenali, ki proizvajajo največji del življenjskih potrebščin in surovega materiala, kar predstavlja najboljše orožje v moderni vojni. Le takšno ozemlje, ki sloni na neusahljivi poljedelski in rudarski rezervi, more povesti do zmage, je zaključil Macdonald.

EGIPT TRDNO NA STRANI ZAVEZNIKOV

KAHIRA, 12. okt. Havas. Egipčanski predsednik Mohamed Mahmud paša je naglasil, da je Egipt odločno na strani demokracij in da bo z vsemi silami pripomogel k zmagi demokratične ideje v svetu.

OBSEDNO STANJE V EGIPTU

KAHIRA, 12. okt. Stefani. Egipčanski parlament je izglasoval včeraj zakon o razglasitvi obsednega stanja.

FRANCOSKE ZAPLENITVE KONTRABANDE

PARIZ, 12. okt. Havas. Francoska mornarica je na področju gospodarske blokade dosegla do 10. oktobra te-le uspehe: Skupno je bilo zaplenjenih 150 tisoč ton blaga in predmetov, ki spadajo pod kontrabando. Od tega odpada 40 tisoč ton na razne rude, 40 tisoč ton na živila in 30 tisoč ton na gorivo v tekočinah.

NOV NEMŠKO-BOLGARSKI SPORAZUM

SOFIJA, 12. okt. Bolgarska brzojavna agentura poroča: Včeraj so se končala bolgarsko-nemška trgovinska pogajanja. Sklenjeno je bilo več dopolnilnih dogovorov k že obstoječi trgovinski pogodbi in klirinški sporazum.

ŠVICARSKE VOLITVE BREZ VOLITEV

BERN, 12. okt. Havas. Strankarski vodje so se sporazumeli za kandidate v 25 kantonih. Volivna borba 21. t. m. se bo tedaj izvedla le v 13 kantonih, v 4 ostalih kantonih bodo izbrani sporazumno že vnaprej dosedanji predsedniki.

ODPUST STAREJŠIH LETNIKOV REZERVISTOV V FRANCIJI

PARIZ, 12. okt. Predsednik vojnega parlamentarnega odbora je zaprosil ministrskega predsednika, naj bi se starejši letniki odpustili iz vojske. Vprašanje se preučava in bo najbrže ugodno rešeno.

Mariborska napoved. Oblačno in malo vetrovno vreme. Včeraj je bila najvišja toplota 9 stopinj, danes najnižja 5.2, opoldne 9. Padavin od včeraj in danes je bilo 5.8 mm.

Rooseveltova večina narašča

WASHINGTON, 12. oktobra. Avala. Senator Clark iz južnega Missourija, ki je odprl debato o nevtralnosti, se je zavzemal za to, da ostane pri prepovedi izvoza orožja. Njegov z vsemi izolacionističnimi argumenti podprti govor je trajal štiri ure, **a poslušalo ga je le malo senatorjev.** Senator Barker, ki ga smatrajo za demokratskega disidenta, a je prešel na stran vlade, pa je z odkritim in objektivnim govorom **podprl zunanjo politiko prezidenta Roosevelta. Ta senator je prvi, ki je zagovor Pittmanovega predloga prenesel na realistična tla in prvi, ki je opozoril na ideološko zanimanost ameriškega naroda v evropskem konfliktu, ne da bi pri tem izrazil željo, naj bi USA sodelovale v tem spopadu na strani Velike Britanije in Francije. Prepoved embarga, je dejal, daje čisto jasno prednost eni od vojskujočih se strank, a na škodo zaveznikov v sedanji vojni. Prepoved izvoza orožja favorizira rajši podaljšujoč vojno za več mesecev. Dočim je sedanji zakon nepravičen napram Franciji in Veliki Britaniji, pa podpira širjenje nacionalnega socializma. Ne vidim nobenega opravičila za obdržanje zakona, s katerim se favorizira gospod Hitler.** Bakerjeva izvajanja so napravila izvrsten vtis na demokratske senatorje, ki si doslej niso upali pridružiti se tezi o revziji nevtralnostnega zakona. Ta govor pa je iznenadil tudi izolacioniste, ki so sicer davno poskušali pritegniti svoje nasprotnike na ta teren, v mnenju, da jih bodo tukaj lahko potolkli.

Novice

Milijonski krediti za potopljeno zemljo

Jugoslavija ima 640.000 ha zamočvirjene neproduktivne zemlje — Nove melioracije

Znane so milijonske škode, ki jih vsako leto povzročijo pomladne in jesenske povodnji, na drugi strani pa je pri nas mnogo neproduktivne zemlje, ki bi se jo dalo napraviti z melioracijskimi deli plodno. Do sedaj se je pri nas na tem polju bolj malo storilo ter je bil skrajni čas, da je vlada pristopila k večjim melioracijskim in regulacijskim načrtom. V naši državi je okrog 640.000 hektarjev podvodne, zamočvirjene in slabo produktivne zemlje, ki bi se lahko z melioracijskimi deli zboljšala ter postala plodna.

Zato se je vlada odločila, da bo dala iz melioracijskega fonda do 80 odstotkov proračunske vsote za dela, ki se bodo zaradi za zaščito pred poplavami, pri regulaciji potokov, za gradnjo vodovodov in za izsuševanje zemljišč. Do 60 odstotkov predložene proračunske vsote pa se bo dobilo za dela pri namakanju zemljišč, za oskrbo vasi z vodo, če bodo banovine in zainteresirane občine prispevale ostalo vsoto ter se obvezale, da bodo dela dokončale. Prav tako se bodo dajala iz melioracijskega fonda dolgoročna posojila s 3 odstotnimi obrestmi.

Za uresničenje celotnega načrta pa je sedanja razpoložljiva proračunska vsota vsekakor premajhna. Zato se bo v teku šest let izvršilo samo toliko del, kolikor se jih bo moglo s sedanjimi proračunskimi sredstvi. Za posamezne banovine so predvidene naslednje vsote: **51,050.000 din za dravsko,** 137,167.000 za Hrvatsko, 33,956.000 za vrbasko, 33,520.000 za drinsko, 60,624.000 za zetsko, 48,428.000 za donavsko, 54,477.000 za moravsko in 55,000.000 za vardarsko banovino.

Ministrstvo za gradnje je izdelalo tudi načrte za gradnjo najpotrebnejših objektov za kraje, kjer ni po več mesecev na leto vode. Za ta dela je predvidena proračunska vsota v višini 478 milijonov dinarjev. To proračunsko leto je dala vlada na razpolago banovinam posojilo od 50,000.000 din, ter so posamezne banovine dobile: **5,900.000 din dravska,** 15 milijonov 9.000 Hrvatska, 4,482.000 vrbaska, 5,110.000 drinska, 6,190.000 zetska, 3 milijone donavska, 5,000.000 moravska in 5,300.000 vardarska banovina. Predvidevajo se tudi regulacijska dela na Savi od Siska do Brežic.

Čim več gozdov, tem večja varnost

Gozdovi in gaji so važnega pomena v našem narodu in gospodarstvu. Važni so pa tudi iz državnih interesov. Zato je treba v najširših ljudskih plasteh razvijati ljubezen do gozdov. Državni odbor za propagando pogozdovanja je skupno s svojimi banovinskimi in okrajnimi odbori, šolami, kulturnimi, sportnimi, prosvetnimi in drugimi društvi sklenil, da bodo v naši državi vsako spomlad in vsako jesen dnevi za sadnjo drevesc in za propagando pogozdovanja. Letošnjo pomlad so samo ljudske šole nasadile okoli 2 milijona sadik raznega gozdnega in drugega drevja, to jesen bodo dnevi sadnje in propagande za pogozdovanje od 22. oktobra do 5. novembra. Gozdovi so važni tudi pri obrambi države in potrebni za zaščito vojakov kakor tudi civilnega prebivalstva. Letošnji dnevi sadnje drevja bodo pod geslom: zasadimo drevje, gaje in gozdove, ki nam lahko služijo za obrambo pred zračnimi napadi!

Rezervni častniki za složnost in edinstvo

Združenje rezervnih oficirjev in ratnikov nam pošilja v objavo:

Zastopniki pododborov Udruženja rezervnih oficirjev in ratnikov v Celju, Ljubljani, Mariboru in Ptuju so se sestali ob petletnici mučeniške smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Ljubljani, da skupno počaste njegov nepozabni spomin ter obnove zaobljubo, da bodo izvesti njegovemu izročilu, čuvali in nadaljevali njegovo delo, ki ostane ideal pokolenja, katero pozna žrtvevpolno bo za osvoboditev in zedinjenje našega naroda. V teh težkih trenutkih so njihove misli uprte v Nj. Vel. kralja Petra II. kot nosilca in izvršitelja idej, za katere je blagopokojni Viteški kralj žrtvoval svoje življenje.

Poklicani, da kot vodje oboroženega naroda nosijo v vojni najtežje breme in največje odgovornosti, kar jim nalaga dolžnost, da tudi kot državljani v miru zasledujejo pozorno vse pojave v javnem življenju, izražajo rezervni oficirji — člani Udruženja rezervnih oficirjev in ratnikov v Sloveniji željo in pričakovanje, da se ves narod najde v sedanjih usodepolnih trenutkih v slogi in edinstvu ter da zapostavi vse notranje spore, ki slabijo njegovo moralno odporno silo; da se vsa nacionalna in politična vprašanja rešujejo predvsem iz vidika, da se okrepijo vezi solidarnosti in vzajemnosti med vsemi deli Jugoslavije tako, da se zlasti Slovenci še trdneje povežemo s svojo narodno državo, katere enotnost, moč in neokrnjenost je najtrdnejše jamstvo našemu narodnemu obstoju in boljši bodočnosti v svobodi in napredku.

Nenaden zastoj v denarnem obtoku

Zadnje poročilo Narodne banke z dne 5. t. m. vsebuje več zelo zanimivih dejstev. Predvsem se kaže nenaden zastoj v denarnem obtoku, ki je bil zadnje tedne izredno velik. Denarni obtok se je povečal v naši državi od 22. avgusta dalje in dosegel porast 1.760 milijonov dinarjev. Povečanje denarnega obtoka so povzročala razna posojila v smislu najnovejših ministrskih uredb, ki so znašala 170 milijonov dinarjev. Na povečanje je vplivala tudi zahteva naše industrije po izvozninah in pa potreba naših denarnih zavodov, če so hoteli biti vidni.

Najnovejše poročilo Narodne banke daje tudi pregled o vrednosti zlata in o zlati podlagi naše valute. Kilogram zlata za kritje naše valute se po zakonu računa na okoli 48.500 dinarjev. Stvarna vred nost zlata je danes mnogo večja kakor l. 1931. Stvarna zlata podlaga naše valute je po statistiki Narodne banke računana s 30,05%. Tudi zlata podlaga se je nekoliko zvišala, saj je bila naša valuta še do nedavnega krita samo z 28.88%. Zlata podlaga predstavlja vrednost 3 milijarde 179 milijonov dinarjev.

o **V Ljubljani zgrajeni tramvajski vozovi.** Tvornica ljubljanske Maloželezniške zbe je te dni izgotovila 7 lepih tramskih voz, ki bodo izpopolnili vozovni park cestne železnice.

o **Dve novi šoli** sta bili te dni kolavdirani v škofjeloškem okraju, in sicer v Godovici ter v Lučinah.

o **Napredoval je** za zdravstvenega svetnika v 4/II pri okrajnem načelstvu v Mur. Soboti dr. Albin Gregorc.

o **Za potovanje v Nemčijo** dobijo tujci, ki mislijo pri carinskih uradih potovalne listnice, ki omogočajo nabavo živil za ves čas potovanja. Na cilju potovanja pa dobijo pri lastnikih gostinskih obratov, ki sprejemajo, nakazila za kruh, meso in enake količine živil kakor domačinom.

o **20 milijonov dinarjev** je odobril minister za socialno skrbstvo otrok in rodbin iz ogroženih krajev v primeru vojnega zapleta.

o **Potresne sunke v Zasavju** so čutili mnogi ljudje. Potres ni napravil nikjer škode.

o **Iz Pake** so pri železniškem mostu v Pesjem potegnili utopljenega 42-letnega kmeta Franca Obla, ki je najbrže napravil samomor.

VELIK METEOR V BOSNI

Šele nedavno smo poročali, da je padel v Bosni velik meteor, ko nam sedaj poročajo, da je te dni blizu Goražde veliko nebesno telo razsvetlilo celo pokrajino in padlo nekje jugovzhodno od Goražde na zemljo. Na označen kraj se je podala posebna znanstvena ekspedicija, ki bo skušala meteor izkopati.

Celje

c **Za okrajnega načelnika v Celju** je imenovan dosedanji dolgoletni politično upravni pristav pri okr. načelstvu v Celju g. Adolf Reya.

c **Vojaški grobovi,** katerih je na mestnem pokopališču par tisoč, so nujno potrebni očiščenja za praznik vseh mrtvih. Če bi se z delom takoj pričelo, bo komaj končano do 1. novembra. Grobove je popolnoma prerastla trava in bo temeljito očiščenje potrebovalo mnog očasa.

c **Pogreb** v Metliki umrlega notarja Franja Ranta je bil včeraj popoldne na okoliškem pokopališču v Celju.

c **S trgatvijo so pričeli** te dni tudi po vinogradih v celjskem okolišu.

c **Borza dela.** 10. t. m. je bilo v evidenci 371 brezposelnih in sicer 246 moških in 125 žensk. 1 .t .m. je bilo v evidenci 370 brezposelnih, 239 moških in 131 žensk.

c **Delo dobe pri Borzi dela:** 50 rudarjev za dela pri dnevnem kopu v rudniku Ivanjici pri Užički Požegi, 5 hlapcev, 3 čevljarski pomočniki, 1 mizarski pomočnik, 6 kmečkih dekel, 1 sobarica, 10 kuharic ,6 služkinj, 1 natakarica in 1 vzgojiteljica.

c **Nevaren tat in vlomilec aretiran.** V Beogradu je bil aretiran Vojislav Milić. Priznal je ,da je letos v Celju izvršil tri tatvine in sicer v hotelih „Zvezda", „Beli vol" in „Union". Med drugim je ukradel tudi več 1000 dinarjev gotovine. Aretiranega Milića bodo predali celjskim oblastem.

c **Zaradi tatvin in vlomov** se je zagovarjal pred okrožnim sodiščem v Celju že enajstkrat radi tatvin kaznovani 27-letni pekovski pomočnik brez stalnega bivališča Konrad Kapun. Letos je z nekim Žnidarjem vlomil v stanovanje šol. upravitelja v Stari vasi pri Bizeljskem ter odnesel več raznega blaga. Oba vlomilca so zasačili, Kapuna se je posrečilo prijeti, Žnidar pa je ušel. Kapun je bil obsojen na eno leto in en mesec robije.

Ptuj

p **Otvoritvena predstava.** Jutri bo v Mestnem gledališču otvoritvena predstava „Kralja Epida". Za to znano starogrško dramo, ki pomenja začetek evropske kulture, vlada že precejšnje zanimanje.

p **Preminula je** ga. Frančiška Urbančič na Srbskem trgu.

p **Pogorelo je** gospodarsko poslopje Marjeti Salamun v Sitežu pri Stoprcah. Škode je 12.000 din in ni krita z zavarovalnino.

p **Motnje v trgatvi.** Neprestano deževje močno moti glavno trgatev, ki se zdaj vrši Halozah. Grozdje je pričelo pokati in izgublja na sladkorju. Sedanja mokrota najjveč škoduje vinogradnikom.

Važno opozorilo!

Vsakega 14. v mesecu **začasno** ugasne pravica do nezgodnega zavarovanja za 10.000 din tistim **starim** naročnikom, **ki še niso poravnali naročnine do konca tekočega meseca.** Čim prejme uprava »Večernika« od njih zaostalo naročnino, **stopi njihovo zavarovanje zopet v veljavo.**

Poravnajte zato naročnino takoj! V Vašem interesu **ne odlašajte niti dneva več!**

UPRAVA »VEČERNIKA«.

Skladovnica drv zasula delavca

Strašna nesreča mladega očeta nepreskrbljenih otrok v Št. Ilju

Včeraj dopoldne se je zgodila v Ceršaški tovarni lepenke in papirja na Sladki gori strahovita nesreča, katere žrtev je postal mlad 33letni delavec Avgust Novak, oče dveh nepreskrbljenih otrok.

Delavec Novak je bil z drugimi delavci vred na delu pri podmikanju v visoke skladovnice naloženih drv za kuhanje. Zaradi zadnjega deževja pa so bila drva premočena. Docela iznenada, še preden so mogli delavci to opaziti, se je zrahljana skladovnica zaradi izpodmaknjenih drv nagnila ter se zasipala. Drva, ki jih je bilo nad 10 vagonov, so pokopala Novaka, ki je bil v kritičnem trenutku tik pod skladovnico. Delavstvo, med katerim je bil tudi delovodja, je takoj začelo z reševanjem delavca izpod zmočenih drv. Posrečilo se jim je šele po eni uri rešiti delavca. Nesrečnega delavca so odpeljali takoj v Št. Ilj, kjer mu je nudil prvo pomoč banovinski zdravnik dr. Bačar. Delavec se je zavedal, imel je zelo nevarne notranje poškodbe ter močno poškodovano hrbtenico. Poklicani reševalci iz Maribora so ga naložili na avto ter ga nekaj po poldnevu pripeljali v mariborsko bolnišnico. Novakove poškodbe so pa bile tako težke, da je še nekaj pred polnočjo izdihnil.

Pijančevanje, nevesela podoba z dežele

Poleg slabe letine žitnih pridelkov, sena, otave, krompirja, fižola in ajde nam je letos narava prav lepo obrodila s sadjem hruškami, deloma jabolki, slivami in grozdjem. Kmet se je veselil obilno obetajočega sadja, ker je računal, da bo lahko vsaj nekaj spravil v denar in si na ta način opomogel. Zunanjepolitične razmere so pa onemogočile izvoz in našemu sadnemu producentu-kmetu ni drugega izhoda, nego da svoje sadje: hruške in jabolka predela v jabolčnik, slive pa v žganje in enako s svojim odvišnim vinskim pridelkom, ako ne bo izvoza.

Zastoj v izvozu našega sadja in vina pa ima posledice v pijančevanju. Ljudje, ki jih mučijo gospodarske težave, se iz nevolje vdajajo zastrupljanju organizma z alkoholom, ne oziraje se na posledice, ki jih rodi prekomerno zauživanje alkoholnih pijač. Skoraj na vsaki kmetiji, kjer kuhajo žganje pozno v noč, se zbirajo gruče vaščanov in pijejo žganje. Nešteto žalostnih primerov izvira od tod, jasen dokaz so naše narodne nesreče in slabosti. Na žalost je opažati, da se prav v krajih, kjer primanjkuje živeža, pijančevanje tembolj stopnjuje. Krvavi zločini in surova nasilja, propalost in prostitucija so neposredne posledice. Ali se more gojiti na takih tleh narodna zavest, politična izobrazba in zrelost? Ne, le moralni slabiči, neznačajneži, ki so še sami naprodaj, izrodki in izvržki, ki kakor kuga kvarijo, kar je zdravega in zmernega okrog njih.

To naše sodobno pereče vprašanje je treba čimprej rešiti, da se prepreči ogromna gmotna in moralna škoda, ki jo od alkoholizma razruščeni elementi prizadevajo narodu, državi in ljudski plodnosti. Našemu sadnemu producentu je treba v sedanjih razmerah nuditi drug način uporabe odvišnega sadnega pridelka. Vsak sadni okoliš naj bi dobil primerno sadno sušilnico, in silos, da se v neki meri pridelek uporabi za zdravo ljudsko prehrano ali poznejšo vnovčitev, ko bodo cene in trgovina rentabilnejša. Pri žganjekuhi naj bi se določile gotove meje, da bi se zmanjšalo pijančevanje in z njim tudi mnogo zla.

-jh.

Maribor

Moderna tržnica največja stavba Maribora

Mestni svet bo drevi razpravljal o zasutku obsežne, moderno urejene tržnice zahodno od Minoritskega trga — Gradbeni stroški so preračunani na 7 do 8 milijonov din

Dolgo se je vleklo vprašanje gradnje mariborske tržnice. Sedaj bo mestna občina vendarle pričela resno misliti na rešitev tega perečega problema.

Idejne načrte za veliko in moderno tržnico je izdelal mestni gradbeni urad. Pri tem je upošteval dve načeli, in sicer **primeren dohod za nakupovalce, udoben dovoz blaga za prodajalce.** Zaradi teh dveh načel se je mestna občina odločila za gradnjo tržnice na delu Vodnikovega trga od Koroške ceste do Vojašniškega trga in stare Minoritske cerkve. Načrt, naj se tržnica zgradi na Vojašniškem trgu in v Vojašniški ulici, so opustili zaradi tega, ker bi bil dohod po ozkih in strmih ulicah v novo tržnico zelo neprimeren.

Nova mestna tržnica bo zgrajena zahodno od Minoritskega trga, pa južno od stare Minoritske cerkve. Segala bo 5 m na sedanji Vodnikov trg. Stara Minoritska cerkev bo s svojimi velikimi prostori, ki bodo preurejeni, pritegnjena k novi tržnici. **Kupovalci bodo prišli v tržnico naravnost iz Koroške ceste, kjer bo glavni vhod.** Dovozi bodo iz reguliranega Vodnikovega in Vojašniškega trga. Tržnica bo segala preko dovoza iz Vodnikovega na Vojašniški trg in so zato po novih načrtih predvideni podvozi pod tržnico, ki bodo služili za dovoz in za direkten odvoz blaga. Tržnica bo segala na južnem koncu do obrtniške delavnice v Pristaniški ulici pri sedanjih starih hišah blizu mestnega stolpa. **Glavni trakt nove tržnice bo iz Koroške ceste. Tam, kjer je sedaj gostilna »Pri treh mladenkah«, bo zgrajena enonadstropna stavba za tržno nadzorstvo.**

V glavnem traktu bo tržnica od Koroške ceste do konca dolga 80 m, v gornjem koncu široka 40, v spodnjem pa 53 m. Višina bo na Koroški cesti višina enonadstropne stavbe, na spodnji strani pa precej višja. **Površina zazidane ploskve bo 4200 m².**

Na zgornji strani bo trg za zelenjavo, spodaj bodo hladilnice in prodajalnice. Ob Vodnikovem trgu in Koroški cesti bo arkadni hodnik, ki bo služil za prodajne kioske. Na spodnji širši strani nove tržnice bodo **mesarske prodajalnice,** nad njimi pa druge.

Z gradnjo nove tržnice se bo **preuredil tudi promet in deloma reguliral Vodnikov trg.** Koroška cesta bo imela samo enosmerni vozovni promet. En del prometa pa bosta prevzeli Strossmayerjeva in Vrbanova ulica.

Lega nove tržnice je centralna, dohod do nje bo skoraj iz vseh delov mesta enak. Sicer pa je verjetno, da bo treba misliti na ureditev zelenjadnega trga tudi na desnem bregu Drave.

Vhod v tržnico bo tam, kjer je sedaj hiša na Koroški cesti 21 in kapela na Vodnikovem trgu. Oboje bodo podrli. Podrli bodo tudi že omenjeno gostilno na Vojašniškem trgu in male hišice. **Stroški za novo tržnico so preračunani na 7 do 8 milijonov din.** Želeti je, da bi se ti stroški ne krili s povišanjem mestnih doklad, pač pa naj bi se našli drugi viri za kritje. **Nova moderna pokrita mestna tržnica bo zgrajena v približno treh letih in bo to največja stavba v Mariboru.**

O opisanih načrtih za gradnjo mariborske tržnice bodo nocoj razpravljali na seji mestnega sveta, na kar bodo predloženi v odobritev nadrejenim oblastem.

Beg Mariborčanov na periferijo

V Evropi se opaža skoro povsod beg ljudi z dežele v mesto. Tako je tudi pri nas. Zadnje čase pa opažamo v Mariboru zanimiv pojav. Mnoga stanovanja v mestu so prazna, v okolici jih pa primanjkuje. Ljudje se selijo iz mesta na periferijo, kjer je življenje znatno cenejše. Avtobusne zveze jim omogočajo stik z mestom in njegovim življenjem.

Vzroki tega izseljevanja iz mesta na periferijo so raznovrstni. Glavni bo menda ta, da so se življenjske prilike zadnje mesece zelo poslabšale in da je življenjski standard znatno nižji. Zato so ljudje z istimi ali celo nižjimi dohodki prisiljeni prilagoditi svoje življenje novim razmeram, kar jim je mogoče le še na periferiji. Razumljivo je, da imajo od tega bega na periferijo škodo vsi sloji, tako trgovci, kakor obrtniki in hišni gospodarji. Beg na periferijo bi se omejil ali celo popolnoma ustavil, če bi se tudi stanovanjske najemnine prilagodile sedanjim časom. Marsikateri mali uradnik in še bolj delavec ne zmore tega, da bi za stanovanje dal četrt ali celo še več svojih mesečnih dohodkov. V interesu najemnikov in hišnih posestnikov bi bilo primerno znižanje stanovanjskih najemnin, ki so v mnogih primerih v Mariboru dražje kakor v Ljubljani.

Starost, beda in zima imajo podobno lice.

Socialna akcija košaške občine

Košaška občina je tipično viničarski kraj in ima zato največ socialnih problemov. Občina ima zelo lepo razvito socialno skrbstvo, ki prav nič ne zaostaja za mestnim. Tudi v Košakih so organizirali nekako pomožno akcijo, ki zaposluje pozimi okoli 50 najrevnejših občanov s števllno družino. Košaška občina bo te dni razposlala premožnejšim občanom in tudi nekaterim večjim mariborskim podjetjem prošnjo za nabiralno akcijo v korist zimske pomoči najbednejšim Košačanom. Vsako leto prispeva v to svrho tudi banovina po 5 do 10.000 dinarev, precejšnji znesek pa stavlja v svoj proračun tudi košaška občina sama, tako da je za pomožno akcijo na razpolago okoli 20, do 30.000 dinarjev. S tem denarjem zaposluje občina delavce v zimskih mesecih od 20. oktobra do marca. Tudi letos bodo prvi delavci zaposleni s pomočjo pomožne akcije že takoj po končani trgatvi. Košaška občina ne prakticira s podporami v naturalijah kakor to dela mesto. Izkazalo se je, da denarna pomoč mnogo bolj zaleže, ker se je dogajalo, da je revež živilsko nakaznico prodal trgovcu za gotovino, pri čemer si je trgovec odračunal svoj dobiček.

V Košakih je tudi za revne otroke poskrbljeno. Podmladek RK s pomočjo občine pogosti vsak dan okoli 80 do 100 otrok s kosilom v zimskih mesecih od novembra do marca.

Še o mariborski radijski postaji

Odbor za postavitev relejne radijske postaje v Mariboru je dalje časa iskal primerno zemljišče izven mesta. Prvotno se je odločil za Pragersko, vendar pa so ta načrt opustili, ker leži kraj mnogo niže od Maribora in ker se niso zedinili v ceni zemljišča. Nato so se odločili za tezensko gramozno jamo blizu opuščenega pokopališča na Teznem. Izgleda, da pobreška občina ni preveč voljna prodati svojo gramoznico in je zato stavila odboru za postavitev radijske postaje precej visoko ceno. Te dni pa je prišlo v tem vprašanju do preokreta. Odboru so ponudili naprodaj svoja zemljišča tezenski posestniki Koler, Potočnik in Vrecel. Ta kompleks, ki meri 10.000 kvadratnih metrov, leži med gramozno jamo in Trubarjevo ulico. Imenovani posestniki zahtevajo 20 dinarjev za kvadratni meter.

Regulacija Pobreške ceste

Mestna občina že dalje časa opravlja regulacijska dela na odseku Pobreške ceste med Kralja Petra trgom in Tržaško cesto, ker je samo ta del v njenem območju. Znani zid na tako zvanih »turških šancah« so porušili. Prostor med cesto in magdalensko cerkvijo so zasuli ter tako odpravili strmino na severni strani. Vodovodne, električne in plinske napeljave so na tem odseku Pobreške ceste že prestavili. Sedaj preurejajo cestišče, ki bo tlakovano z granitnimi kockami. Preostala strmina nad cesto proti cerkvi bo posejana s travo, na vrhu pa bo zgrajen nizek zid iz neometanega bresterniškega kamna. Od ceste proti cerkvi bodo zgradili široko stopnišče, tako da bo ta mestni del dobil po končanih delih lepše lice.

---

m **Seja mestnega sveta** bo drevi ob 18. uri v mestni posvetovalnici.

m **Poročili so se** stavbeni inženir Karel Glaser in Ernestina Čerin, žel. uradnik Albin Lajnšič in uradnica Terezija Godec, zaseb. uradnik Miroslav Šumer in Ana Hilgert, ter posestnik in gostilničar Josip Hlade in Marija Waldhuber.

m **Zadnji rok!** Samo še do sobote, 14. t. m. dopoldne imate časa, da plačate svoje srečke državne razredne loterije, če nočete izgubiti pravice do eventualnega dobitka. Kdor pa sploh še nima srečke, naj hiti v našo hišo sreče, bančno poslovalnico **Bezjak, Maribor,** Gosposka ul. št. 25, kjer je še nekaj srečk na razpolago. Opozarjamo na to, da bo že pri prvem žrebanju 14 .t .m. izžrebanih mnogo večjih dobitkov. V ostalem glej oglas naše hiše sreče v današnji številki „Večernika"!

m **Merica krompirja po 11 dinarjev.** Doslej so prodajali v Mariboru merico krompirja po 6 do največ 7 din. Zadnje dni pa je cena krompirja znatno poskočila. Tako so v soboto nekateri okoliški kmetje prodajali na trgu merico krompirja celo po 11 dinarjev. Visoka cena je najbrže posledica slabe krompirjeve letine.

m **Iz kaznilniške službe.** Paznik Ivan Horžen je premeščen iz Maribora v kaznilnico v Stari Gradiški. Milutin Veljović, iz Maribora v kaznilnico v Požarevcu; v mariborsko kaznilnico je premeščen paznik Marko Ilijašević iz Stare Gradiške. Napredovali so v tukajšnji kaznilnici pazniki Svetislav Radovanović, Branislav Jovanović in Oton Lešnik.

m **Kolo je** nekdo ukradel delavcu Viktorju Jugu izpred gostilne v Mlinski ulici. Ukradeno kolo je znamke Waffenrad z evidenčno številko 24093.

m **Stare groše** dajejo nekateri brezvestneži namenoma namesto novih kovancev po 50 par, ker so slični po velikosti in barvi.

m **Karambol v Slovenski ulici.** Od Gledališke ulice je po Slovenski ulici, ki je zaprta za vsak promet, vozil neki tovorni avtomobil. Pred Gosposko ulico je bila pot zaprta z dvema vozovoma. Žalo je tovorni avtomobil krenil nazaj in trčil v enoprežni voz in ga zdrobil. Konj je skočil na hodnik ter razbil trgovčevo izložbo.

m **Nenavadna nesreča** se je pripetila 51-letnemu zavarovál. zastopniku Cirilu Lapiju. Peljal se je na vozu, ki je zavozil v obcestni jarek. V strahu, da se ne bi voz zvrnil, je Lapi skočil z voza ter si zlomil nogo. Zdravi se v bolnišnici.

m **Karambol.** Na križišču Betnavske in Fochove ulice sta včeraj popoldne trčila dva osebna avtomobila. Avtomobil kolarskega mojstra Slavka Krabonje se je prevrnil ob cesti. Obe vozili sta močno poškodovani.

* **Zlato po zvišani ceni** kupuje **J. Janko,** urar - draguljar Maribor. Jurčičeva ul. 8.

* **Darovali so za Sokolski planinski dom na Pohorju.** Opremili so sobe in prispevali k opremi za Sokolski planinski dom na Pohorju v skupnem znesku 19.800 din, Sokolska župa Maribor, gospa Marta Ginc soproga ravnatelja, Terezija Poche, soproga industrijalca, Alica Krejči, soproga ravnatelja, Matilda Ilich, soproga carinika, ščičarja, Zora Pavlovič, soproga in gospod Josipina Paš, soproga trgovca, in Emil Ripper industrijalec v Mariboru, vsem iskrena hvala, a ostale, ki naših prošenj še niso rešili vljudno prosimo za nujno in ugodno rešitev. Račun Ljubljanska kreditna banka in Posojilnica Narodni dom v Mariboru.

* **Vir sreče „Putnik"** Maribor, Celje, Ptuj Vas vabi. — Prvo žrebanje nove državne razredne loterije že v soboto 14. okt. Srečke so še v veliki izbiri na razpolago.

m. **Eksperimentalni večer Svengalija.** Drevi ob 20.45 bo nastopil v Grajskem kinu mojster okultnih ved **Svengali** s svojim medijem **Mme Elis.**

Kino

* **Esplanade kino.** „Roža", prvi poljski film odlične kvalitete in sijajne vsebine.

* **Grajski kino.** Danes ob 16. in 18.45 uri zadnjič „Po ovinkih do sreče". — Ob 20.45 uri „Svengali" s svojimi najboljšimi eksperimenti, dve uri zabave.

* **Kino Union.** Do vključno petka „Ljubimkanje" v glavni vlogi Gary Grant in Katharina Hepburn.

Radio

Petek, 13. oktobra

Ljubljana: 11. Šolska ura; 12. Plošče; 13.20 „Pod lipo", RO; 18. Ženska ura; 18.20 Plošče; 19.40 Kartuzija Pleterja; 20. Operni večer (Polajnerjeva, Jare in RO); 22.30 Angleške plošče. — **Zagreb:** 13.10 Iz Puccinijevih oper (plošče); 17.15 Koncert RO; 21. Dela domačih skladateljev. — **Sofija:** 6.10 Jutranji koncert; 11. Popularni koncert; 12.50 Instrumentalni koncert; 19.50 Wagnerjeva opera „Tristan in Izolda". — **Bruselj I.:** 20.30 Simfonični koncert .— **Ankara:** 19.10 Simfonični koncert. — **Budimpešta I.:** 13.30 Simfonični koncert RO; 17.55 in 23.20 Koncert ciganskega orkestra. — **Bukarešta:** 20. Glasovirski koncert. — **Milan:** 21. Koncert italijanske simfonične glasbe iz XVI. in XVII. stoletja.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 12. ob 20.: Neopravičena ura. C.
Petek, 13. Zaprto.
Sobota, 14. ob 20. Celjski grofje. B.

„Navihanka" — prva letošnja opereta novost se kot novejše, povsod prodorno sprejeto delo skladatelja tudi pri nas tako priljubljenih čeških operet „Sv. Anton ‚vseh zaljubljenih patron'" in „Pod to goro zeleno" pod vodstvom Herzoga in v Harastovičevi režiji že pridno pripravlja za premiero.

Friderik Veliki je v mirnem času podelil nekemu častniku vojaško odlikovanje.

Častnik je dejal:

—Veličanstvo, ne upam si! Saj to je red, ki se ga lahko dobi samo v vojni.

— Le vzemite ga, je dejal kralj. Zaradi vas ne morem začeti vojne…

Kritičen položaj brezposelnosti v Mariboru

Kritičen položaj, ki je zavladal v Evropi, se pozna tudi pri statistiki brezposelnosti. Vsa, tudi velika podjetja, zmanjšujejo obrate in omejujejo število uslužbencev. Iz dneva v dan raste število brezposelnih, ki trkajo za pomoč na občinah in na Borzi dela.

Na število brezposelnih so vplivale tudi razmere onstran meje. Pomladi je odšlo veliko število naših poljskih delavcev na sezonsko delo v Nemčijo. Zaradi vojne, v katero je Nemčija vpletena, so mnogi naši delavci zapustili tujino in se vrnili, število brezposelnih se je zato povečalo.

Meseca septembra se je prijavilo pri Borzi dela v Mariboru 826 brezposelnih, in sicer 519 moških ter 307 žensk. Tako velikega porasta brezposelnosti v Mariboru že dolgo ne pomnijo, kar gre predvsem na račun sedanjega mednarodnega položaja. Največji porast brezposelnosti je opaziti v skupini poljskih delavcev, ker se vrača vedno več sezonskih delavcev iz Nemčije. Mnogo brezposelnih je tudi v tekstilni stroki, ki ustavlja obrate zaradi pomanjkanja surovin, in med pomožnimi delavci, zlasti stavbinci, ker je gradbena delavnost manjša. Konec septembra je bilo pri Borzi dela v Mariboru v evidenci skupno 1312 brezposelnih, od tega 870 moških in 442 žensk. — Borza dela je pretekli mesec izplačala 66.722 din brezposelnih podpor. Kvalificirani delavci so dobili 39.728 din podpore, brezposelni uradniki pa samo 1070 din. Septembra je bilo 190 prostih službenih mest, Borza dela pa je posredovala v 101 primeru.

Ker je pomorski promet skrčen, je dobava surovin skoraj popolnoma zastala. Tovarne so navezane večinoma na rezerve, ki pa bodo tudi kmalu pošle. Zato so mnoga mariborska podjetja pričela omejevati obrate. Redukcije delavstva se utemeljujejo s pomanjkanjem surovin, zaradi česar trpi naša industrija, še bolj pa delavstvo. Če se razmere v kratkem ne bodo izboljšale, bo ostalo brez sredstev še mnogo delavcev z družinami na cesti.

Zanimivosti

Likvidacija veleposestev v zasedeni Poljski

Zdravstvena in higienska zanemarjenost okupiranega ozemlja — Ruska pomoč kmetom

Rusi z veliko naglico likvidirajo veleposestva v okupiranem delu Poljske. V Beli Rusiji in zahodni Ukrajini, deželah,

POLJSKI KNEZ RADZIWILL, bivši poslanik v Berlinu, najbogatejši veleposestnik v po Rusih zasedenem delu Poljske

ki bodo skoro priključene ostalemu delu Rusije, uporabljajo sovjeti izkustva iz notranjosti države. Oblasti morajo na mnogih krajih intervenirati, ker se kmetje sami ne morejo sporazumeti med seboj. Na vaseh so naglo organizirali vaške sovjete, kolhoze, ki imajo pod vodstvom odposlancev iz Moskve polne roke dela, da razdele veleposestniško zemljo med kmete kolhoze. Do kraja leta se nadejajo, da bo to delo končano, potem šele bodo prišli na vrsto kmetje, ki bodo dobili zemljo iz rok kolhozov.

Zemlja, ki prihaja v poštev, bo šele čez leto rentabilna. Veleposestniki namreč niso zaradi vojne z Nemci in vkoraknanja Rusov sploh nič sejali ozimine. Na pomlad bo morala Rusija poslati v novo pridobljene kraje pomoč kolhozov od drugod. Poskrbljeno je že, da bo semena v zadostni meri na razpolago.

Posebno odposlanstvo iz Moskve je ugotovilo, da so bili vzhodni deli Poljske v zdravstvenem in higienskem pogledu silno zanemarjeni. Kot primer zapuščenosti v tem pogledu se navaja Vilna, kamor so Rusi takoj po okupaciji poslali več zdravnikov-specialistov, da bodo uredili nove ambulance, laboratorije in bolnišnice. V zasedene pokrajine so poslali Rusi že doslej nad 400 zdravnikov, med njimi posebno zobozdravnike, ki bodo od vasi do vasi brezplačno zdravili bolnike.

V stari Rusiji je zaradi vpoklica poljedelskih delavcev-specialistov pri traktorjih vstopilo mnogo deklet na njihova mesta. Blizu 113.000 mladih Rusinj se uči upravljati poljedelske stroje, največ teh je v Ukrajini, žitnici Rusije. Rusi računajo, da bo tako pomladna setev minila brez ovir, kolone izučenih poljedelskih mehaničark bodo s svojimi stroji, kakor poročajo iz Moskve, prispele na pomoč oranju v zasedenem delu zahodne Rusije.

Zlato poprsje cesarja Antonija Pija

Švica se imenuje po latinsko Helvetia, in sicer po nekdanjem ljudstvu Helvetov, ki jo je naseljevalo. Rimski zgodovinar piše, da je bilo v prvem stoletju pr. K. središče Helvetov mesto Aventicum, od katerega se je še vse do dandanes ohranil kraj Avences, nemško Waadt, ki leži na zahodu v obmejnem kantonu Vaudu.

To mesto je bilo in je še vedno kraj neumornih arheoloških iskanj, ki dokazujejo, da je Aventicum bil v starih časih na visoki kulturni stopnji. Nedavno so pa tam izkopali starino, ki je nedvomno brez primere. Pri čiščenju starega rimskega kanala so namreč našli v blatu poprsje rimskega cesarja Antonija Pija, visoko 33 centimetrov in napravljeno iz čistega zlata. Kip tehta 1.65 kg. Vsi dosedanji znani kipi starih rimskih vladarjev so napravljeni iz kamna, brona ali kake druge snovi, nobenega pa arheologi še niso odkrili, ki bi bil iz zlata, kakor je ta.

Kip je znotraj votel, predstavlja pa kljub temu veliko vrednost, a še večjo kakor zaradi zlata zaradi svoje umetniške vrednosti. Cesar ima čez ramena ogrnjeno tuniko, na prsih pa Gorgonino glavo. Nad nizkim čelom so kodravi lasje, oči so široko odprte, brada pa je pristrižena na znani rimski način. Cesar Antonij Pij je vladal od l. 138. do 161. kot naslednik Hadrijana. Z njegovim imenom je združen velik razvoj rimskega prava. Bil je zaradi svoje pravičnosti in poštenosti zelo priljubljen vladar.

Več pozornosti želodcu in črevom!

V sadni sezoni se rado primeri, da ljudje zbole na želodcu in črevih. Posebno neoprano sadje je večkrat vzrok, da ljudje bljujejo. V takem primeru je najbolje, da čimprej izpraznimo želodec s pomočjo ricinusa. Kdor težko pije ricinusovo olje, naj ga primeša malinovcu in izpije. Skoro nato se bodo črева temeljito izpraznila. Lezi v posteljo in popij čašo dobrega, vročega čaja, najbolje kamilčnega. 24 ur se potem posti, da se črева temeljito pozdravijo. Piješ lahko medtem tople pijače, nikakor pa ne črno vino ali sadne sokove. Na trebuh deni tople obkladke, da toplota pospešuje zdravljenje črevesnih mišic.

Naslednjega dne je najboljša dieta z jabolki. Prežveči dobro do pol kg opranih, presnih jabolk. Ne mešaj to hrano z drugo, jabolka bodo v kratkem uredila prebavo. Zmleto medicinsko oglje, ki ga v obliki praška vzameš trikrat na dan po en ali dva, pospešuje delovanje črevesja. Šele kadar preneha zavijanje v črevih in pomanjkanje teka, lahko sežeš po drugi hrani.

Pomni: vsako hrano, posebej še sadje, vedno dobro prežveči! Kdor motnje v trebuhu zanemarja, lahko podleže boleznim, ki mu bodo vzele zdravje in ga spravile v grob.

Krušne karte na Češkem in Moravskem

Na osnovi uredbe z dne 27. septembra so tudi v češko-moravskem protektoratu uvedli karte za meso, mast, kruh, mleko, sladkor itd. Odobrene so naslednje količine na teden:

Kruh: normalna poraba 2900 gramov, kmetje 3800, najtežji delavci 4800 gr.

Meso: 500 gr za normalne konsumente, med temi je tudi deca od 6. do 14. leta, za kmete 1000 gr, za delavce 1200 gr, za najmanjšo deco 250 gr.

Mast: 210 gr, za težake 330, za delavce z najtežjim poslom 675 gr, deca izpod 6 let 80 gr masla, deca od 6. do 14. leta dobi 200 gr masla in 100 gr masti.

Mleko: normalno pol litra na vsakega, deca izpod 6. leta četrt litra.

Sladkor: 400 gr na vsakega. Dalje je določeno za posameznika 150 gr riža ali makaronov, 40 gr kave in 160 gr kavnih dodatkov (namesto kave se lahko vzame tudi 5 gr čaja na teden).

I V E R I

Ker so ščuke v vodi, morajo postrvi biti vedno oprezne. Brez te vodne roparice bi male ribice dremale in poginile od dolgočasja....

Če bi ne bilo na morju vetrov, ki vzburkajo valove, bi se voda ustalila in usmradila kakor vsako drugo močvirje...

Če bi človek ne imel v življenju najrazličnejše neprilike, ki ga ženejo v boj in delo, bi se polenil in podivjal, kakor vsaka druga žival...

Literat je človek, ki skuša uporabiti čim več besed zato, da bi čim manj povedal.

Kdor ne koristi ljudski skupnosti, ali kdor vsaj ne pazi, da ji ne bo v škodo, ta ni vreden, da živi.

— Palačinke so danes nekoliko trde, dragi!

— Nič ne de, poskusila jih bova na gramofonu!

Naši španski dobrovoljci se bodo vrnili

Znano je, da se je borilo v španski državljanski vojni večje število naših državljanov, ki so se brezposelni potikali v tujini. Po končani španski vojni se je večina naših dobrovoljcev naselila v Franciji, kjer so bili odpravljeni v razna koncentracijska taborišča. Da bi se to vprašanje končno rešilo, je naša vlada sklenila dovoliti povratek naših državljanov v domovino. Vsem španskim dobrovoljcem so izdali predpisane potne liste, s katerimi se bodo lahko neovirano vrnili v Jugoslavijo.

Važno opozorilo!

V časih, ko morajo uprave listov stroške za papir, tisk in drugo vnaprej ali pa sproti poravnavati, je nemogoče, da bi zaostajali naročniki z naročnino za liste. Zato prosimo cenjene naročnike, ki plačujejo naročnino za »Večernik« po poštni položnici, da svojo dolžnost napram listu brez odloga izpolnijo ter nemudoma nakažejo zaostalo naročnino za nazaj in za tekoči mesec, da jim ne bo prekinjeno prejemanje lista.

UPRAVA »VEČERNIKA«

M. de Vere-Stacpoole

USODNA LJUBEZEN MORNARJA ERICSSONA

ROMAN 38

»Kar koli sem storil, dobro je bilo mišljeno,« je dejal, kakor da govori sam s seboj. Olafur Gundmundsson je dober mož, bogat mož, z lepim položajem v svetu. Starejši je od vas, toda končno človeka ne moremo vsega zahtevati.

Nato se je obrnil na Ericssona.

»In kaj ji imate vi nuditi, da ste prišli tako enostavno sem, da se zaročite z njo, ki ji je zagotovljena lepa hiša, denar in zemlja?«

Tukaj je imel Ericsson priliko, in zakaj je govoriti o svojih namenih, o tem, kaj je že storil in kaj še namerava. Ukvarja se z mislijo, ustanoviti tovarno za konserviranje rib — misel, ki se je Gunnarsson že več let bavil z njo —; ves ribolov bi pametno organiziral; Gudmundsson s svojimi zastarelimi metodami bi tako propadel; zboljšal bo zvezo z Reykjavikom in tam ustanovil zastopstvo, ki bo olajšalo prevoz blaga v Leitho in Kopenhagen.

Dobil je igro, še preden je začel govoriti o svojih neposrednih načrtih in namenih; toda čeprav je bil Gunnarsson notranje že pripravljen, pristati na vse, se je vendar upiral, da bi to spremembo pokazal.

Drsal je z nogami in mrmral predse ter dejal, da si bo to stvar še enkrat premislil, in Ericsson, ki o končnem izidu stvari prav nič več ni dvomil, ga je lahkega srca zapustil in odšel domov.

Bila je že deveta večerna ura, ko se je Magnus vrnil z lova.

Ericsson še ni jedel, in oba moža sta skupaj sedla za mizo drug drugemu nasproti.

Magnus je bil slabe volje. Sploh je rad godrnjal in zabavljal na jed. Islandski krompir res ni dosti vreden, zelenjave je malo, meso je trdo, in nikakega kravjega, temveč samo kozje in ovčje mleko je mogoče dobiti. Toda riba je tako odlična, da nadomešča vse ostale pomanjkljivosti, kajti na vsem svetu ni takih rib, kakršne živijo na obalah Islanda.

Toda tega večera je bil Magnus tako siten, da je celo o najizbranejših ribah menil, da niso užitne.

Ericsson njegovega brbljanja sploh ni poslušal. Zaposlovala ga je misel, kako bo neki Magnus sprejel novico, ki mu jo ima povedati. Sklenil je, da mu jo pove takoj. Čakal je, da prijatelj pojé; potem je vstal, si prižgal pipo in se vrgel na posteljo.

»Magnus,« pravi, »s Švalo sem govoril.«

Magnus je sedel še za mizo in pravkar pil ostanek svoje kave. S skodelico v rokah se je naglo obrnil in strmel v svojega tovariša.

»S Švalo si govoril? Kaj pa misliš s tem reči?«

»Zaprosil sem jo, da bi postala moja žena.«

Pričakoval je izbruh, toda Magnus je sedel trenutek čisto negibno za mizo. Potem je dejal:

»Ti si zaprosil Švalo, da postane tvoja žena?«

»Da, in pristala je.«

Magnus je bil zopet kakor mutast.

Če bi ga bil nekdo vprašal pred nekaj urami: »Kaj bi storil, če bi Ericsson poročil Švalo?« bi odgovoril: »Ubil bi ga!« Zdaj pa, ko mu je Ericsson to stvar sporočil, je ostal čisto miren. Niti najmanj se ni razburil. Zaroka je bila gotova stvar in kot taka ni imela nobenega opravka več z njegovo fantazijo; bila je nedvomna kakor miza, za katero sedi — in kar je bilo najbolj čudno: zdela se mu ni nič novega ali presenetljivega.

Kakor blisk ga je spreletelo spoznanje, da se je to že dolgo pripravljalo, in več ko to — spoznal je, da je moralo tako priti, da je bilo tako neizogibno. Bilo je prav tako neizogibno, da se morata Švala in Ericsson srečati, kakor se morata srečati dva laboda v jati rac.

Vstal je in segel po čepici. Tudi Ericsson je vstal.

Magnus je šel proti vratom, ko mu je tovariš položil roko na ramena.

»Kaj mi nimaš ničesar reči, Magnus?« je vprašal. »Ne smeš mogoče misliti, da sem jo lovil — prišlo je tako nad naju oba. Vem, ti si jo sam nekoč ljubil; toda končno je jaz nisem vzel tebi. Ne daj, da bi ta stvar stopila med naju.«

»Pusti me, naj grem,« pravi Magnus. »Premišljevati moram. Trdo me je zadelo — biti moram sam.«

Stopil je ven.

Zunaj se je za trenutek ustavil, kakor da bi ne vedel, po kateri poti jo naj udari, potem je šel k morju.

(Dalje jutri.)

V SOBOTO BO ŽREBANJE!

V dveh dneh se prične 39. kolo Državne razredne loterije, ko bo zopet razdeljenih nič manj kot osem premij in 42.000 dobitkov v skupni vrednosti

65 milijonov dinarjev

Prvo žrebanje bo 14. okt. t. l. Nove srečke se dobe v naši hiši sreče in glavni kolekturi **bančni poslovalnici**

BEZJAK, MARIBOR Gosposka 25 Telefon 2097

Cela srečka stane din **200·—**, polovica din **100·—** in četrtinka din **50·—.**

Bezjakove srečke so že marsikomu prinesle novo življenjsko srečo, kakor nam to kaže naslednja statistika nekaterih do sedaj izžrebanih premij in dobitkov

Premije:

Din	2,008.000	srečka štev.	68.32[illegible]
„	1,002.000	„ „	59.971
„	301.000	„ „	83.52[illegible]
„	200.000	„ „	34.21[illegible]

Dobitki:

din	100.000·—	srečka štev.	4.638
„	100.000·—	„ „	7.336
„	100.000·—	„ „	77.664
„	100.000·—	„ „	77.696
„	100.000·—	„ „	86.831
„	100.000·—	„ „	86.834
„	80.000·—	„ „	97.039
„	60.000·—	„ „	83.519
„	50.000·—	„ „	19.306
„	50.000·—	„ „	88.152

Vsak je svoje sreče kovač! Odločite se pravočasno!

Kultura

„Neopravičena ura" na mariborskem odru

Sodobna madžarska literatura ima vrsto dramatikov in komediografov, ki so si osvojili tudi odre drugih evropskih narodov, od koder prihajajo po ovinkih še k nam. Sedaj je priromala tako na oder našega mariborskega gledališča Sandorja Bekeffija veseloigra »Neopravičena ura« v prevodu Smiljana Samca. Prevod je napravljen po nemškem prevodu, kar še ne bi bilo tako hudo, napak pa je, da je prevajalec v slovenščino pustil nemška imena, ki naj bi jih bil ali pustil takšna, kakršna so v madžarskem originalu, ali pa poslovenil kakor jih je nemški prevajalec ponemčil. Kdor ni poučen, bo mislil, da je Bekeffi Nemec in ne Madžar.

Sicer pa je »Neopravičena ura« po svoji notranji kvaliteti precej za »Maturo«, ki smo jo videli lani, ki je tudi madžarska in ki obravnava prav tako življenje v srednji šoli. Predvsem je tam več psiholoških fines in več idejne razgibanosti, morda pa je zato v »Neopravičeni uri« več komike in vsega tistega, kar karakterizira tipičnost veseloigre, ki ne reflektira na priznanje naslova komedije. Kot zabavno delo je zato prav prikupno, posebno še, ker je pisano z gledališko kulturo ,ki veliki večini naših domačih avtorjev manjka. To v znatni meri izravnava pomanjkanje globlje idejne in etične problematike. Režija g. Jožeta Koviča je vse to še podčrtala in nam ustvarila dobro zabavno predstavo, ki bo nedvomno privabila občinstvo v gledališče v večjem številu.

Galerija oseb, ki nastopajo v tej zabavni »Neopravičeni uri«, nudi veliki vrsti ambicioznih igralcev in igralk obilo možnosti za manifestiranje svojih oblikovalnih zmožnosti. Nekatere vloge so kar briljantne, nad vsemi drugimi pa dominirata vlogi univerzitetnega profesorja Hädrtla in Lili Jägrove, ki sta ju izoblikovala s popolnim uspehom g. Nakrst in gdč. Branka Rasbergerjeva. Oba sta se znova pokazala z vseh dobrih strani. Pa tudi ostale vloge so dobile v naših igralcih in igralkah polnokrvne karakterne poteze, nekatere celo kar izvrstne. Med njimi je treba omeniti najprej nenavadno posrečeni dijakinji Trudo in Kafko ge. Savinove in gč. Kraljeve, Viljema Jägra g. Gorinška, gospo Jägrovo ge. Zakrajškove, odvetnika Härdtla g. Košute, Lono gdč. Starčeve, komičnega prof. Kučero g. Košiča in akademika Obbricha g. Verdonika. Galerijo teh karakterno posrečenih likov so izpolnili s krepkimi potezami g. Pavle Kovič kot prof. Wagner, ga. Vida Kovičeva kot ravnateljica Wildbahnova, ga. Gorinškova kot prof. Wurmova. Manjše vloge kuharice, sobarice in prodajalke so odigrale gdč. Čepičeva, ga. Tovornikova in gdč. Žoharjeva.

Obisk je bil pri premieri v soboto že boljši in kontakt med odrom in občinstvom ves čas tesen. -r.

k. **Smrt Stevana Kostova.** Pretekli teden je umrl v Sofiji v starosti 60 let bolgarski dramatik in komediograf Stevan Kostov, avtor »Zlatega rudnika«, ki ga je svoječasno igralo tudi naše mariborsko gledališče.

Sport

Atletska sezona pred zaključkom

SK Železničar bo priredil v nedeljo, 15. oktobra, zaključni medklubski atletski meeting kot prireditev po dolžnosti za seniorje in juniorje B in C. Prireditev se bo pričela ob 9. na stadionu. Ako bo vreme naklonjeno, smemo ob zaključku letošnje jako uspešne sezone naših atletov z vso upravičenostjo pričakovati res jako zanimive borbe, ki bodo prinesle tudi prvorazredne rezultate, zlasti ker bo konkurenco močno dvignila tudi številna udeležba atletov izven Maribora.

PRIJAVE ZA NEDELJSKI MEETING

Za nedeljski zaključni medklubski meeting SK Železničarja so prijavili klubi lepo število atletov, in sicer SK Celje 13, Maraton 22, Rapid 7. Ker bo na startu tudi okoli 25 atletov SK Železničarja, ko število sodelujočih nad vse zadovoljivo.

Spored obsega sledeče discipline: 100 m za juniorje B in C, 200 m za seniorje, krogla za seniorje in juniorje B in C, skok v daljavo za seniorje in juniorje B in C, 1000 m za juniorje B in C, 400 m z zaprekami za seniorje, kopje in 5000 m za seniorje, skok v višino z zaletom za seniorje in juniorje B in C, kladivo za seniorje, troskok za seniorje, stafeta 400×300×200×100 m.

Otvoritev šole za telesno vzgojo

V Beogradu je bila na svečan način otvorjena šola za telesno vzgojo naroda. Otvoritvi so prisostvovali številni ministri ter zastopniki drugih ustanov. Prometni minister Beslić je v zastopstvu odsotnega ministra za telesno vzgojo Tomića poudaril pomen ustanovitve te šole, do katere doslej nismo mogli priti, ker smo se v svojem zgodovinskem razvoju morali boriti za temeljne pogoje svojega obstoja. Z ustanovljeno šolo so položeni temelji za zdravo bodočnost naše mladine.

s **Borba za svetovno boksarsko prvenstvo** bo 1. XII. v New Yorku med H. Armstrongom ter L. Ambersom.

MEDKLUBSKI ATLETSKI MEETING V CELJU

SK Celje bo priredil 21. in 22. oktobra na Glaziji v Celju medklubski atletski meeting za verificirane in neverificirane atlete klubov, včlanjenih v JAS-u. V okviru tega meetinga bo izvedeno tudi klubsko prvenstvo SK Celja za seniorje in juniorje. Prijavnine in nagrad ni. Vsak tekmovalec sme nastopiti v enem dnevu največ v treh disciplinah. Prijave sprejema SK Celje v Celju, Gosposka ul. do najkasneje 20. oktobra.

s **V teniškem turnirju za prvenstvo Pacifika** je Kukuljević z Američanko Fabyanovo premagal v mešanem doublu ameriško-avstralski par Marble-Hopman v treh setih s 6:2, 6:8, 6:4.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par, najmanjša pristojbina za te oglase je din 8.—. Dražbe, preklici, dopisovanja in ženitovanjski oglasi din 1.— po besedi, najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasni davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga je vposlati v pismu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse pismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 3 din.

Razno

Hišni posestniki in najemniki preglejte Vaše peči in štedilnike predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni **ANTON RAJŠP, MARIBOR** Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. 9013—1

POHIŠTVO IN OBLEKO omare, postelje, mize, pernice, kupuje in poceni prodaja: Starinarna, Frankopanova 1. 9857-1

MORSKE RIBE na petek in soboto. M. Plauc. 9860-1

POSOJILO v znesku din 40.000 za izgotovitev nove hiše iščem na vknjižbo. Ponudbe prosim na upravo »Večernika« pod »Dober zaslužek«. 9862-1

PREMOG Peklenica, najboljša in najcenejša domača kurjava, pri naročilih nad 1000 kg vagonske cene, pri večjih odjemih zahtevajte posebno oferto. D. Stuhec, Maribor, Kralja Petra trg št. 4-II. 9863-1

HALO! HALO! samo v gostilni »Split«, Koroška c. 39. dobite sladki dalmatinski mošt. 9872-1

KOMPLETNO OSKRBO režijska cena — centrum — nudim za posojilo din 5000., Maribor, poštni predal 16. 9876-1

NOGAVICE (lastni izdelki), rokavice, volna, odeje, koce, zimsko perilo pletenine, najcenejše **»Mara«**, trgovina A. Oset, Koroška c. 26 (poleg tržnice). 9879-1

Prodam

SVEŽE KISLO ZELJE od petka naprej dobite v trgovini **Weis Josip**, Aleksandrova cesta. 9804-4

LIMONOVO DREVO veliko, s sadjem, prodam. — Vrtnar Jemec. 9828-4

LEP KLAVIR za 1800 din naprodaj. Naslov v upravi »Večernika«. 9851-4

LEPA DOBRA PEČ in moška obleka naprodaj. — Mlinska 11. 9859-4

POHIŠTVO Moderna stanovanjska oprema za veliko trisobno stanovanje skupno ali po posameznih sobah naprodaj. — Naslov v upravi »Večernika«. 9866-4

NOVO MODERNO POHIŠTVO ugodno naprodaj. Slovenska ul. 26, Celcer. 9867-4

Stanovanje

STANOVANJE dve sobi in kuhinja, oddam. Sokolska 42, Studenci. 9856-5

STANOVANJE 2 sobi in kabinet, takoj poceni oddam. Kosarjeva 38. Vprašati: Gregorčičeva 24, »Sofra«. 9854-5

DVOSOBNO STANOVANJE oddam mirni stranki brez otrok. Principova ul. 9. 9855-5

Lepo **DVOSOBNO STANOVANJE** vse pritikline oddam mirni, manjši družini. Naslov v upravi. 9865-5

STANOVANJE soba in kuhinja se odda 1. novembra, Koseskega 22. 9873-5

Kupim

Naročajte blago po pošti!

Kadar pošljete denar po pošti, ni sledu o bojazni—

zakaj bi se torej bali naročiti blago po pošti?

Ako blago, ki ga Vam bomo poslali, ne bi ustrezalo, Vam ga zamenjamo ali vrnemo denar.

Zahtevajte naš brezplačni, bogato ilustrirani katalog najrazličnejšega blaga pri zelo nizkih cenah.

Veleblagovnica Kastner & Öhler

Zagreb, Ilica 4 in 6

Dopisi Zagreb II., poštni preda.

Sobo odda

BOLJŠEGA DELAVCA sprejmem na celo oskrbo. — Vošnjakova 19, vrata 6. 9848-7

GOSPODA vzamem takoj na celo oskrbo Meljska c. 29. 9850-7

Sobo išče

IŠČEM SOBO za 15. oktober. Ponudbe z navedbo cene pod »Dama 25« 9875-8

Službo dobi

DEKLICA dobro razvita, zdrava, do 18 let stara, dobi takoj službo v gospodinjstvu. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Ljubljana«. 9868-9

HLAPCA sprejme takoj Vračko, Limbuš. 98[illegible]

NATAKARICO izučeno, starejšo, pridno, ki tera je že bila v službi [illegible] plačilna, s kavcijo iščem. [illegible] di informacije naj se obrne osebno ali pismeno na [illegible] naslov: Turk Josip, gostilna [illegible] Murska Sobota. [illegible]

PISARNIŠKO ZAČETNICO vešče tudi nemškega jezika, strojepisja in stenografije iščem. Lastnoročne ponudbe pod »Začetnica« na upravo »Večernika«. 98[illegible]

SLUŽBO DOBI absolventka trgovske [illegible] ja, začetnica ali starejši [illegible] kojenec, zmožen trg. korespondence ter položitve kavcije ali posojila 15—30.000 din na vknjižbo. Ponudbe na upravo »Stalna služba« na [illegible] »Večernika«. 98[illegible]

KROJAŠKEGA POMOČNIKA za damsko krojaštvo sprejmem. Salon Kocpek, Stolna ul. 1-I. 98[illegible]

RAZNAŠALEC KRUHA za [illegible] se takoj sprejme [illegible] Pekarna Limbuš.

POSTREŽNICA pridna, poštena, se takoj sprejme. Tezno. Prešernova ul. 5. 98[illegible]

Službo išče

KLETAR (TOČAJ) išče mesto v boljši gostilni. Star 19 let, dobro izučen. Naslov v upravi »Večernika«. 9869-10

SLUŽBO IŠČEM kot postrežnica. Fani Drvaršek, Krekova 12. 9877-10

Dopisi

M. P. Ne smem iz postelje! Težko bolna. Mija. 9853-12

POHIŠTVO odeje, kauče, zavese, madrace dobite najceneje pri **E. ZELENKA** ULICA 10. OKTOBRA 5.

Oglašujte!

Izdaja in urejuje ADOLF RIBNIKAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru. — Oglasi po ceniku. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ulica 6. — Telefon uredništva štev. 25-67 in uprave štev. 28-67. — Poštni čekovni račun štev. 11. 409.